

Hajdúszoboszló Város Önkormányzata

4200 Hajdúszoboszló, Hősök tere 1.

A fenntartható gazdálkodás és költségvetési egyensúly megteremtését szolgáló strukturális változtatások, ezzel összefüggésben az önkormányzat rövid- és középtávú költségvetési helyzetének, finanszírozási struktúrájának értékelése, valamint a költségcsökkentés, hatékonyságnövelés rövid, közép- és hosszú távú opcióinak és stratégiájának kidolgozása és a legnagyobb potenciállal rendelkező opciók meghatározása.

Készítette:

CONTROLL Holding Tanácsadó Zrt.

Közigazgatási Igazgatósága

2014. június

Tartalomjegyzék

1. Vezetői összefoglaló	4
2. Bevezetés	5
3. A felülvizsgálat módszertana.....	6
4. Jogszabályi háttér	7
4.1. A Mötv. releváns vonatkozásai.....	7
4.2. A Stabilitási tv. releváns vonatkozásai	8
4.3. Az Áht. releváns vonatkozásai.....	9
4.4. A Költségvetési tv. által meghatározott elemek.....	9
5. Hajdúszoboszló költségvetésének áttekintése	10
5.1. Az Önkormányzat mérlege	10
5.2. Bevételek forrásonkénti részletes vizsgálata.....	12
5.2.1. Intézményi működési bevételek	12
5.2.2. Helyi adó bevételek.....	12
5.2.3. Átengedett központi adók	14
5.2.4. Önkormányzati egyéb bevételek	15
5.2.5. Központosított támogatások	15
5.2.6. Állami támogatás	16
5.2.7. Felhalmozási bevételek.....	16
5.3. Működési kiadások részletes vizsgálata.....	17
5.3.1. Működési célú támogatások felhasználása	17
5.3.2. Személyi juttatások	17
5.3.3. Dologi kiadások	18
5.3.4. Egyéb működési és felhalmozási célú kiadások	18
5.4. Szociálpolitikai feladatok teljesülése	19
5.5. Részesedések, beruházások, felújítások.....	20
5.5.1. A Hajdúszoboszlói Nonprofit Zrt. gazdálkodásának áttekintése	22
5.6. Hajdúszoboszló intézményeinek költséggazdálkodása	27
5.6.1. Hajdúszoboszlói Intézményműködtető Központ (HIK).....	27
5.6.2. Egyesített Óvodai Intézmények	28
6. Költségcsökkentő, hatékonyságnövelő intézkedések	28
7. 2015-2020-as Gazdasági program alapjai	34
7.1. A gazdasági program előkészítése	35

7.1.1. A közösség bevonása mint alapelv.....	35
7.1.2. Az előkészítés lépései.....	35
7.2. A 2015-2020-as Gazdasági program stratégiai dokumentumának felépítése.....	38

1. Vezetői összefoglaló

Hajdúszoboszló Város Önkormányzatának ÁROP 1.A.5-2013-2013-0019 azonosítószámú projektje keretében jelen tanulmány az alábbi témakör dokumentumterméke:

„A fenntartható gazdálkodás és költségvetési egyensúly megteremtését szolgáló strukturális változtatások, ezzel összefüggésben az önkormányzat rövid- és középtávú költségvetési helyzetének, finanszírozási struktúrájának értékelése, valamint a költségcsökkentés, hatékonyságnövelés rövid, közép- és hosszú távú opcióinak és stratégiájának kidolgozása és a legnagyobb potenciállal rendelkező opciók meghatározása.”

E dokumentum középpontjában Hajdúszoboszló Város Önkormányzatának gazdálkodása áll.

Az önkormányzati költségvetési elemzés eredményeként megállapíthatjuk, hogy Hajdúszoboszló a feladatellátás biztosítása érdekében szigorú költséggazdálkodást folytat. A megtakarítási lehetőségek keresése része az éves tervezési munkának, és sok helyen már meg is történtek a szükséges hatékonyságnövelő intézkedések. Az Önkormányzat határozott célkitűzése a feladatellátás színvonalának emelése, számos önként vállalt feladat keretében olyan szolgáltatási szint elérése, ami meghaladja a hasonló méretű városok gyakorlatát.

A vizsgálat tárgyául szolgáló 2011-2013-as években az Önkormányzat minden lehetőséget megragadott, hogy pályázatok segítségével fejlessze a város infrastruktúráját.

2013-ban számos párhuzamosan futó projekt volt a városban, amelyek több milliárd forintos fejlesztéseket indítottak el, széles spektrumot átölelve. Egyben látható, hogy a pályázatok öneréjének biztosít megoldott Hajdúszoboszló részéről, és ahol csak lehetett, a BM Önerő Alap pályázatain önerő-kiegészítést is pályázott a város.

A képviselő-testület által elfogadott költségvetést sikerült a rendelet eredeti előírásaitól képest eredményesebben végrehajtani.

A működési jellegű bevételek az eredeti előírásához képest 124 %-ra, míg a működési jellegű kiadások 115,6 %-ra teljesültek. Ez az eredményes és takarékos gazdálkodás a gyakorlatban azt is jelentette, hogy a költségvetésbe betervezett hitel felvételére nem került sor. 2013-ban likviditási problémák sem léptek fel.

Éppen ezért úgy látjuk, hogy az Önkormányzat finanszírozása jelenleg megoldott, nem szükségesek azonnali beavatkozások. Javasatainkat úgy fogalmazzuk meg, hogy azok a következő 4 éves időszakban a fenntartható gazdálkodást szolgálják, és hozzájáruljanak a városi szolgáltatások minőségének további javulásához. A javaslatok tartalmazzak költséghatékonysági intézkedéseket (élelmiszer beszerzések centralizációja és beszerzési eljárások lefolytatása), beruházási javaslatokat (megújuló energia beruházások), valamint facility management jellegű megoldások alkalmazását.

A tanulmány a fentiekén túl Hajdúszoboszló 2014-2020 közötti időszakra szóló gazdasági programjának elkészítéséhez nyújt gyakorlati-módszertani segítséget. A 2014 őszén tartandó önkormányzati választások után összeülő új képviselő-testület törvényi feladata ugyanis 6 hónapon belül megalkotni a település gazdasági programját. Bár a konkrét célok kitűzése a választott képviselők feladata lesz a nyilvánosság bevonásával, az előkészítéshez és a helyzetelemzéshez szükséges lépések leírása, továbbá a stratégiai dokumentum módszeres összeállítását szolgáló tematika jelen tanulmány részét képezi.

2. Bevezetés

Hajdúszoboszló Város Önkormányzatának ÁROP 1.A.5-2013 projektje keretében, a pályázati vállalásoknak megfelelően az alábbi fejlesztési témakör is megvalósul:

„A fenntartható gazdálkodás és költségvetési egyensúly megteremtését szolgáló strukturális változtatások, ezzel összefüggésben az önkormányzat rövid- és középtávú költségvetési helyzetének, finanszírozási struktúrájának értékelése, valamint a költségcsökkentés, hatékonyságnövelés rövid, közép- és hosszú távú opcióinak és stratégiájának kidolgozása és a legnagyobb potenciállal rendelkező opciók meghatározása.”

Jelen tanulmány ezen témakör dokumentumterméke, melynek középpontjában Hajdúszoboszló Város Önkormányzatának gazdálkodása áll. Ez a terület az egész projekt szempontjából kiemelt fontosságú, mert az ÁROP 1.A.5 pályázati kiírás fókuszja az önkormányzati működés hatékonyságnövelésére és költségcsökkentésére irányult. A racionalizálás alapját a jelenlegi gazdálkodási elvek és gyakorlat áttekintése, alapos felülvizsgálata képezi. Az ennek nyomán levont következtetések és az elemzés során feltáruló lehetőségek adnak útmutatást a továbblépésre, a strukturális változtatási javaslatokra és a különböző tervezési időhorizontokon reális költségcsökkentési, hatékonyságnövelési stratégiai irányokra.

A tanulmányban rövid módszertani ismertető után áttekintjük az önkormányzati gazdálkodás jogi hátterét, amit az Önkormányzat bevételeinek és kiadásainak részletes elemzése követ. A vizsgálat során külön figyelmet szenteltünk a Hajdúszoboszlói Nonprofit Zrt és önkormányzati intézmények áttekintésének. Az átvilágítás tükrében javaslatokat fogalmaztunk meg mindazon területeken, amelyek további bevétel növelési vagy költségcsökkentési lehetőséget rejtenek öt éves időtávon belül. A tanulmány utolsó fejezete Hajdúszoboszló – a 2014 őszen összeülő új képviselő-testület által megalkotandó – gazdasági programjának elkészítéséhez nyújt gyakorlati-módszertani segítséget a 2014-2020 közötti időszakra.

3. A felülvizsgálat módszertana

A költségvetési helyzet és a finanszírozási struktúra felülvizsgálatához mind primer, mind szekunder információforrásokat felhasználtunk.

A szekunder adatok fő forrását a Polgármesteri Hivataltól kapott dokumentumok jelentik, nevezetesen:

- Hajdúszoboszló Város Önkormányzatának gazdasági programja (2010-2014)
- a 2013. és 2014. évre szóló önkormányzati költségvetési rendeletek és mellékleteik,
- Hajdúszoboszlói Nonprofit Zrt. alapító okirata, 2013. évi beszámolója, továbbá üzleti jelentés a 2013 évi gazdálkodásról, valamint kiegészítő melléklet a 2013. évi beszámolóhoz.
- Hajdúszoboszló Város Önkormányzatának költségvetési beszámolója a Magyar Államkincstár felé benyújtott 2012. és 2013. évekről,
- Vagyongazdálkodási stratégia
- Az integrált irányítási rendszer céljainak 2013. évi teljesítése

A rendelkezésre álló dokumentumok elemzése mellett a költségvetési gazdálkodás kereteit lefektető jogszabályok áttanulmányozása is megtörtént, ezekre a 4. fejezetben térünk ki bővebben.

Primer információforrásként szolgáltak az ÁROP-1.A.5-2013-2013-0019 projekt keretében korábban lefolytatott interjúk :

- Hajdúszoboszló Jegyzőjével,
- Hajdúszoboszló pénzügyi irodavezetőjével és
- a Hajdúszoboszló pályázati referensével

Jelen tanulmány készítésének időpontjában még nem állt rendelkezésre a 2013. évi zárszámadás, így a költségvetési gazdálkodási adatok elemzése elsősorban a 2012. évi tényadatokon és a 2013-as tervszámokon, valamint 2013. féléves beszámolókon alapul.

A számos önkormányzati feladat ellátásában közreműködő Hajdúszoboszlói Nonprofit Zrt. gazdálkodásának analízise során a vezetői számvitel eszköztára adta a módszertani háttérrel: a mérlegelemzés, az éves beszámoló adataiból képzett mutatószámok kalkulálása objektív, nemzetközi sztenderdeknek megfelelő vizsgálati keretet nyújtott.

A tanulmány a 2014-2020 közötti időszak gazdasági programjának elkészítésével is foglalkozik. Ez a fejezet a vonatkozó jogszabályoknak, Hajdúszoboszló korábbi gazdasági programjának és Integrált Városfejlesztési Stratégiájának, továbbá más települések hasonló dokumentumainak tanulmányozásán alapul. Mindezek alapján az 7. fejezet önmagában is egy módszertani útmutatónak tekinthető, mely a gazdasági program előkészítésén és a dokumentum által lefedett témakörök feldolgozásán vezeti végig az Önkormányzatot.

4. Jogszabályi háttér

A tanulmányban tárgyalt önkormányzati költségvetési gazdálkodási témakör szabályozási kereteit több jogszabály együttesen alkotja. Ezek közül a lényegi elemeket az alábbi 4 törvény előírásai határozzák meg:

- Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban Möt.v.) és a kapcsolódó ágazati törvények
- Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban Stabilitási tv.)
- Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (továbbiakban: Áht.)
- Magyarország 2014. évi központi költségvetéséről szóló 2013. évi CCXXX. törvény (továbbiakban: Költségvetési tv.)

4.1. A Möt.v. releváns vonatkozásai

A 2013-as esztendő új korszakot nyitott a magyarországi önkormányzatok életében. Ekkortól lépett hatályba ugyanis a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban Möt.v.) rendelkezéseinek döntő része, mely a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (továbbiakban: Ötv.) által kialakított kereteket, az állam és az önkormányzatok közötti feladat- és

hatáskörmegosztást, továbbá az ellátandó önkormányzati feladatok finanszírozásának módját gyökeresen átalakította.

Jelen tanulmány tárgyához a Mötv. azon rendelkezési kapcsolódnak, mely a gazdasági program készítésével kapcsolatos kötelezettségeket szabályozza, azokat ezen tanulmány 7. fejezetében tárgyaljuk.

4.2. A Stabilitási tv. releváns vonatkozásai

A Stabilitási tv. alapvető célja a helyi önkormányzatokkal kapcsolatban, hogy ne folytatódjon/kezdődjön újra az a tendencia, amelynek eredményeként a rendszerváltástól eltelt több mint 20 esztendő során a magyarországi önkormányzatok évről évre egyre inkább eladósodtak, és egyre növekvő adósságállományt görgettek maguk előtt. Az önkormányzati rendszer átalakításával párhuzamosan lezajlott egy átfogó adósságkonszolidáció, melyet követően az önkormányzatok „tisztá lappal” indulhattak az új finanszírozási modellben. Meg kellett azonban teremteni azokat a szigorú kereteket, melyek alapján az eladósodás nem intézményesül újra, és az önkormányzatok csak a törvény által számukra előírt (kötelező és önként vállalt) feladatok ellátásának érdekében kötnek adósságot keletkeztető ügyleteket.

A Stabilitási tv. értelmében 2012. január 1-jétől az önkormányzatok adósságot keletkeztető kötelezettségvállalást – a törvényben meghatározott ügyletek kivételével – kizárólag a Kormány hozzájárulásával köthetnek (még az adósságmegújító hitelt is engedélyeztetni kell), és az adósságból eredő fizetési kötelezettség mértéke éves szinten a saját bevételek 50%-át nem haladhatja meg.

Nem kell a Kormány hozzájárulása

- az EU-s vagy más nemzetközi szervezettől elnyert fejlesztési támogatások megelőlegezésére vagy önrészére szolgáló hiteleknél,
- a költségvetési éven belüli működési célú hitelek esetében (likvid hitelek),
- reorganizációs hitelek esetében,
- törvényben meghatározott értékhatár alatti ügyletek esetében.

Az adósságot keletkeztető ügylethez a Kormány az alábbi feltételek együttes fennállása esetén járul hozzá:

- a fejlesztési célú ügylet a törvényben meghatározott feladat ellátásához szükséges kapacitás létrehozását eredményezi azzal, hogy a működési kiadások folyamatos teljesítése biztosított;
- az adósságot keletkeztető ügylethez kapcsolódó összes fizetési kötelezettség az ügylet futamidejének végéig egyik évben sem haladja meg az önkormányzat adott évi saját bevételeinek 50%-át;
- a hozzájárulás megadása nem veszélyezteti az államháztartás önkormányzati alrendszere központi költségvetésről szóló törvényben rögzített adósságának tarthatóságát;
- az önkormányzat a helyi iparűzési adót vagy a törvény szerinti vagyoni típusú adók közül legalább az egyiket vagy a magánszemélyek kommunális adóját bevezette;
- kezesség-, illetve garanciavállalás esetén, ha az első két pont szerinti feltétel teljesül.

4.3. Az Áht. releváns vonatkozásai

Az államháztartáson belül működő önkormányzati alrendszer gazdálkodási kereteit az Áht. szabályozza. A jogszabály tartalmazza a költségvetési rendelettel kapcsolatos szabályokat, az átmeneti gazdálkodás előírásait, az előirányzatok módosítására és átcsoportosítására vonatkozó tudnivalókat, a helyi önkormányzatok támogatásának szabályait, a finanszírozási rendet, a számlavezetés kereteit, a beszámolás és zárszámadás rendjét, továbbá a kezesség- és garanciavállalási szabályokat.

4.4. A Költségvetési tv. által meghatározott elemek

A központi költségvetésről szóló törvény a helyi önkormányzatok központi adókból származó részesedését, a helyi önkormányzatok általános működésének és ágazati feladatainak támogatásait, valamint a részükre juttatandó költségvetési támogatásokat önálló fejezetként tartalmazza. Ez a jogszabály tehát az önkormányzati költségvetés kialakításának fő vezérfonala. Jelen tanulmány elemző fejezetei tartalmazzák a Költségvetési tv. Hajdúszoboszlóra releváns rendelkezéseit.

5. Hajdúszoboszló költségvetésének áttekintése

5.1. Az Önkormányzat mérlege

A 2013. évi működési bevételek értéke 4,575 milliárd forint volt (lásd: 1. táblázat), amelyből 36 % a működési célú támogatás az államháztartáson belülről, 33 % a helyi adóból származó bevétel, 23 % az önállóan gazdálkodó intézményi működési bevételek és csupán 9 % az önállóan működő intézményi működési bevételek valamint az egyén önkormányzati bevételek együttes értéke. Ezzel szemben áll 3,758 milliárd forintnyi működési kiadás, azaz a működési egyenleg 817 millió forintos maradványt mutat. Az Önkormányzat a 2013. évi költségvetésében 18.314 e/ Ft hitel felvételt tervezett a felhalmozási kiadásoknál felmerülő évközbenei hiány biztosításának fedezetére. A gazdálkodási év során a hitel felvételére nem került sor.

A felhalmozási bevételek az Uniós projekt hatására elérték a 1,501 milliárd forintot (a működési költségvetés közel egyharmada!), amelyhez 997 millió forint kiadás társult. Az Önkormányzat az előző évi pénzmaradvány igénybevételével kompenzálta az áthúzódó beruházások értékét. A felhalmozási bevételek és kiadások pozitívuma 504 millió forint, amely azt mutatja, hogy a folyamatban lévő beruházások fedezetét a 2013 évi pénzmaradványban biztosítják.

1. táblázat – Hajdúszoboszló Önkormányzat 2013. évi beszámoló

Mérlege

Ssz.	Bevételek forrásonként	BEVÉTEL			
		2013 er.ei e/Ft	2013 mód. ei e/Ft	2013 telj e/Ft	%
	Működési jellegűek				
1	Önállóan gazdálkodó intézmények bevételei	621 561	913 604	1 022 592	111,93%
2	Önállóan működő intézmények bevételei	11 932	20 592	28 889	140,29%
3	Helyi adóbevételek	1 325 000	1 333 616	1 469 068	110,16%
4	Önkorm. egyéb bevét és átvett pénzeszk.	77 106	234 541	398 202	169,78%
5	Központi ei., egyéb állami támogatás	0	243 741	243 741	100,00%
6	Állami támogatás	1 240 573	1 337 761	1 337 761	100,00%
7	Átengedett központi adók	76 000	76 000	74 889	98,54%
	Összesen	3 352 172	4 159 855	4 575 142	109,98%

Felhalmozási jellegűek					
1	Vagyonhasznosítási bevételek	315 296	322 928	281 897	87,29%
2	Lakásgazdálkodás egyéb bevétel	1 500	1 500	1 320	88,00%
3	Felhalmozási célra átvett pénzeszközök	872 315	1 345 672	620 140	46,08%
4	Pénzmaradv. igénybevétele / előző év	450 000	450 000	597 912	132,87%
5	Hitel	18 314	18 314		0,00%
	Összesen	1 657 425	2 138 414	1 501 269	70,20%
	Átfutó bevételek			-171 766	
	Bevétel mindösszesen	5 009 597	6 298 269	5 904 645	93,75%

KIADÁSOK					
Ssz.	Kiadások	2013 er.ei e/Ft	2013 mód. ei e/Ft	2013 telj e/Ft	%
Működési jellegűek					
1	Önállóan gazdálkodó intézmények kiadásai	2 063 969	2 383 447	2 225 062	93,35%
2	Önállóan működő intézmények kiadásai	121 270	136 979	133 356	97,36%
3	Önkormányzati feladatok	176 762	347 733	263 075	75,65%
4	Városüzemeltetési feladatok	521 413	585 538	502 581	85,83%
5	Szociálpolitikai feladatok	98 500	296 682	253 019	85,28%
6	Átadott pénzeszközök	113 578	204 294	283 701	138,87%
7	Céltartalékok	121 076	150 578	97 608	64,82%
	Összesen	3 216 568	4 105 251	3 758 331	91,46%
Felhalmozási jellegűek					
1	Intézmények beruházásai, felújításai	4 500	70 672	68 196	96,50%
2	Beruházások és átadott pénzeszközök	1 547 111	2 002 346	928 985	46,39%
4	Lakásgazdálkodás	500	528	159	30,30%
5	Pénzmaradványt terhelő kifizetés	144 118	31 668		0,00%
6	Általános tartalék I	45 000	72 619		0,00%
	Általános tartalék II	51 800	15 185		0,00%
	Összesen	1 793 029	2 193 018	997 340	45,48%
	Átfutó kiadás			-16100	
	Kiadások mindösszesen	5 009 597	6 298 269	4 739 571	75,25%

5.2. Bevételek forrásonkénti részletes vizsgálata

5.2.1. Intézményi működési bevételek

Az intézményi működési bevételek 2012 évben elérték a 990 millió forintot, 2013 évben 1051 millió forintra emelkedett. A bevétel megoszlása : az önállóan gazdálkodó intézmények bevétele 1023 millió forint, az önállóan működő intézmények bevétele 29 millió forint. Az Önkormányzat a közoktatási-köznevelési feladat-ellátási rendszer változása miatt nyolc önállóan gazdálkodó közoktatási intézményt adott át a *Klebelsberg* Intézményfenntartó Központ részére. Azonban az említett intézmények által használt ingatlanok üzemeltetése az Önkormányzat feladata maradt, e feladat ellátására megalakult a Hajdúszoboszlói Intézményműködtető Központ (HIK) amely önállóan gazdálkodó intézményként működik.

5.2.2. Helyi adó bevételek

Hajdúszoboszló Város helyi adóbevétele a 2010-2013-as időszakban dinamikusan, a régió többi településéhez képest gyorsabban növekedett, 2012-ben már meghaladta az 1 milliárd forintot. A gazdasági válság hatásával nehezített helyzetben is 2013-ban a helyi adóbevétel 1,469 milliárd forint, amely az összes működési bevétel 33 %-a. Mindezek fényében megállapítható, hogy az elmúlt években ezen bevételi soron folyamatos növekedés volt megfigyelhető, amely tendencia az utolsó vizsgált pénzügyi évben is folytatódni látszik.

Hajdúszoboszló városában a helyi adóbevételek között legmagasabb az iparűzési adóból származó bevétel 933 millió Ft,(lásd: 2. táblázat) az összes helyi adóbevétel 63%-a, a 2013 évre tervezett összeg 112,43 %-a. A gazdasági szerkezetváltás Hajdúszoboszlót kevésbé érintette érzékenyen, mint a régió más településeit, mely a szolgáltatás-alapú gazdasági struktúrájának köszönhető.

Az iparűzési adó törvényileg megállapított felső határa a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény alapján 2%, és az Önkormányzat jelenleg a maximálisan kiszabható mértéket alkalmazza. Az adóbevételek emelésére alkalmazható egyetlen irány a gazdaságfejlesztés.

A település elkötelezett a helyi ipar és vállalkozásfejlesztés támogatására. A 2010-2014 közötti időszakra Gazdasági Programban határozta meg a város Képviselő-testülete a kívánt fejlődési irányokat.

Példaértékű, hogy az adózók száma folyamatos emelkedést mutat 2012 évhez viszonyítva 268-al nőtt. A működő vállalkozások több mint $\frac{3}{4}$ -e alapvetően szolgáltatási jellegű területeken tevékenykedik. Jelenleg az ezer lakosra jutó regisztrált vállalkozások száma megközelíti a 200-t, mely a megyei, régiós és országos értéket messze meghaladja, azaz a vállalkozási kedv kiemelkedő a városban.

A település vezetése fontosnak tartja a helyben működő vállalkozásokkal a megfelelő kapcsolattartást, és a fejlesztésekről, tervekről rendszeresen konzultálnak a gazdasági élet szereplőivel. A külső vállalkozói befektetések vonzása érdekében javítani szükséges Hajdúszoboszló külső és belső adottságain, feltételein. Hajdúszoboszló esetében a külső feltételek adottak: elhelyezkedése kedvező, mely többek között Debrecen, illetve az M35 autópálya közelségének köszönhető.

Hajdúszoboszlón a gazdaság húzóerejének a turizmus számít. Az **idegenforgalmi adóból** származó bevétel 2013 évben 367 millió Ft, mértéke 450 Ft / vendégéjszaka. Ezen bevételi számokkal a város Budapest és Hévíz után még mindig a képzeletbeli dobogó 3. helyen található. A turizmus gazdasági szerkezetben elfoglalt kitüntetett szerepét tükrözi az önkormányzat idegenforgalmi adóbevétele is, mely az előző évhez képest 14%-os növekedést mutat és várhatóan folyamatosan emelkedik.

Az **épitményadó** Hajdúszoboszló harmadik legnagyobb adóbevételt jelentő tétele, nagyságrendje ugyanakkor messze elmarad az iparüzési adótól. 2013-ban 152 millió Ft bevétele származott az Önkormányzatnak építményekre kivetett adóból, az előirányzatokban 145 millió forintos terv szerepel, ami ez esetben 105%-os túlteljesítést mutat.

Az Önkormányzat az építményadó rendszerében 2011. január 1-jével jelentős változásokat hajtott végre (pl. üres, nyári üdültetésre használt lakások adóztatása), amelynek hatása tapasztalható volt már a 2012. évi bevételnél is. Az építményadóban az adótárgyak száma 2012 évben 3463-ról 3641-re, 178 darabbal, 2013.évben 393 darabbal nőtt és további növekedés várható 2014. évben. Az adófizetési kötelezettség alól a lakáshoz és üdülőkhöz tartozó kiegészítő helységek, valamint az állattartásra és növénytermesztésre szolgáló épületek mentesülnek (utóbbi mentesség a helyi adóról szóló törvény alapján kötelező).

A helyi adóbevétel nagyon kicsi részét képezi a **pótlék- és bírságbevétel** 4 078 eFt, amely a negatív adózói magatartásokon alapul (pl. késedelmes fizetés, bevallás beadásának elmulasztása).

5.2.3. Átengedett központi adók

Az önkormányzatnak átengedett közhatalmi bevételek közül a gépjárműadó éves szinten 74 millió forint árbevételt eredményezett, némi elmaradást az előirányzathoz képest 2013-ban. A feladatfinanszírozás bevezetésével a beszedett adó 60%-át be kell fizetni az állami költségvetésbe, így az adónem súlya is csökkent városi bevételek között.

2. táblázat - Helyi adóbevételek és átengedett központi adók

/ezer Ft /

Megnevezés	BEVÉTEL			%
	2013 er.ei	2013 mód.ei	2013 telj.	
Idegenforgalmi adó	350 000	350 000	367 153	104,90%
Építményadó	145 000	145 000	152 571	105,22%
Vállalkozók kommunális adója			-65	0,00%
Iparűzési adó	830 000	830 000	933 131	112,43%
Pótlék, bírság			4 078	0,00%
Szabálysértés			3 584	0,00%
Adóérdekeltség		8 616	8 616	100,00%
Helyi adók összesen	1 325 000	1 333 616	1 469 068	110,16%
Gépjárműadó	76 000	76 000	74 169	97,59%
Termőföld bérbeadásából szárm. jöved.			665	0,00%
Talajterhelési díj			55	0,00%
Átengedett központi adók összesen	76 000	76 000	74 889	98,54%
Összesen	1 401 000	1 409 616	1 543 957	109,53%

5.2.4 Önkormányzati egyéb bevételek

Önkormányzati igazgatási tevékenységből éves szinten mintegy 100 millió Ft árbevétel származott 2013-ban, az előirányzott összeg 222,18%-a (lásd: 3. táblázat). Ebben a sorban kimutatott legjelentősebb bevételek: első lakáshoz jutás hiteltörlesztése, szabálysértések, közterület használati díjak. A közterület-felügyelet a foganatosított intézkedések kapcsán a 2013-as évben 172,22 % bevételt valósított meg. Valójában az eredeti bevételi előirányzatot nézve (2.550/eFt) a teljesítés 210 %-ot ért el. Az államháztartáson belülről átvett pénzeszközök között a hazai és uniós nyertes pályázatok támogatási összegei szerepelnek az előirányzatok soraiban.

5.2.5. Központosított támogatások

Az Önkormányzatnak ezen a jogcímen 2013. évben 243 millió Ft árbevétele keletkezett. Azokat a bevételeket szerepelteti e jogcímen melyekre kötött felhasználással állami támogatást kapott, ilyen pl: időskorúak járadéka, ápolási díj és különböző segélyek.

3.sz. táblázat: Egyéb bevételek

/ezer Ft/

Megnevezés	Bevételek			%
	2013 er.ei	2013 mód.ei	2013 telj.	
Önkormányzati egyéb bevételek				
Önkormányzati ig. tev.	26 700	49 491	109 959	222,18%
Sportház bevétele	1 200	1 200	1 058	88,17%
Hulladéklerakási díj áthárítása	35 000	35 000	55 000	157,14%
Mezőörség vállalkozók általi támogatása	2 000	2 361	2 361	100,00%
Sportlétesítmény rezsi díjai		1 900	1 900	100,00%
Megszűnt intézményekkel kapcs. bevételek			1 788	0,00%
Nevezési díjak aqua-futásra		349	349	100,00%
Iedgenforgalmi szolgáltatás		192	192	100,00%
HÉSZ módosítására befizetés		381	381	100,00%
Önkormányzati egyéb bevételek összesen	64 900	90 874	172 988	190,36%

Polgármesteri Hivatal egyéb bevételek				
Közterületfelügyelet	2 550	3 103	5 344	172,22%
Körzeti Építéshatóság	300	300	335	111,67%
Családi és társadalmi ünnepek	1 300	1 438	1 463	101,74%
Polgármesteri Hivatal ig. tev.	190	8 152	21 630	265,33%
Polgármesteri Hivatal egyéb bevételek összesen	4 340	12 993	28 772	221,44%
Egyéb bevételek mindösszesen	69 240	103 867	201 760	194,25%
Összesen	69 240	103 867	201 760	194,25%

5.2.6. Állami támogatás

Hajdúszoboszló állami támogatásból származó bevétele 2013-ban elérte a 1,337 milliárd forintot, ami a város működési bevétel mérlegfőösszegének több mint 30%-a. Az önkormányzat ezen a jogcímen a közfeladat ellátási kötelezettség ellátásához a központi költségvetésből normatív állami támogatásban részesül, melyet természetesen a közfeladat-ellátási kötelezettségét szem elől nem tévesztve, a saját döntése szerinti célra fordíthatja.

5.2.7. Felhalmozási bevételek

A felhalmozási bevételek között kimutatott vagyonhasznosítási bevétel nem képez jelentős tételt az Önkormányzat pénzügyeiben. Bár az Önkormányzat tulajdonában jelentős ingatlanvagyon és termőföld áll, ezek értékesítéséből kevés árbevétel származik (2013-ban: 281,8 m Ft, 2012-ben 349,1 m Ft) a teljes mérlegfőösszeghez képest.

Az önkormányzati vagyon kezelését, hasznosítását a polgármesteri hivatal, az intézmények és az önkormányzat által alapított gazdasági társaságok együttesen végzik. Külön-külön felelősek a kezelésükben lévő vagyonelemek megfelelő működtetéséért. A tevékenységben részt vevő 100%-os önkormányzati tulajdonú gazdasági társaság - Hajdúszoboszlói Nonprofit Zrt – gazdálkodásának elemzésére az 5,5.1 fejezetben kerül sor.

5.3. Működési kiadások részletes vizsgálata

5.3.1. Működési célú támogatások felhasználása

A 2013-as előirányzat szerint 4 105 m Ft működési célú kiadást tervezett Hajdúszoboszló, amelyből 3 758 m Ft került felhasználásra azaz 91,55 % -os teljesítés.

Ebből a feladatfinanszírozás szerinti bontásban a következő területek részesedtek:

- Az önkormányzat felügyelete alatt működő intézmények a működési kiadásokhoz nyújtott támogatás felhasználása az alábbiak szerint teljesült: az önállóan gazdálkodó intézmények kiadásai 2 225 milliárd forint ez az előirányzott összeg 93,1%-a, az önálló működő intézmények esetében az éves kiadás 133 m Ft amely 97,4%-on teljesült. Megállapítható, hogy mindkét intézmény típus takarékos gazdálkodást folytatott.
- Önkormányzati feladatok működési támogatása a tervezett 347 m Ft- al szemben 263 m Ft került felhasználásra (75,63 %). Ez a feladat tartalmazza a többek között a közfoglalkoztatás valamint az építéshatósági feladatokkal kapcsolatos kiadásokat.
- Városüzemeltetési feladatok működési célú támogatása: 502 m Ft.
- Szociálpolitikai feladatok ellátásához: 253 m Ft.
- Átadott pénzeszköz a városban működő művészeti iskola, sportegyesület és szociális és gyermekvédelmi terület támogatására : 283 m Ft.
- Szerkezetátalakítási tartalék: 98 m Ft

A működési célú támogatásértékű bevételek: 112 m Ft módosított előirányzatként szerepelnek a tervekben, azonban a részteljesítés 2013. I. félévében több, mint fele.

5.3.2 Személyi juttatások

Az Önkormányzat teljes létszáma 2013-ban - közfoglalkoztatottak nélkül- 437 főt tett ki, az alábbi megoszlásban:

- Önkormányzati Hivatal – 15 fő
- Polgármesteri Hivatal – 57 fő
- Járóbeteg-ellátó Centrum – 66 fő
- Hajdúszoboszlói Egyesített Óvoda – 144 fő
- Hajdúszoboszlói Intézményműködtető Központ – 101 fő
- Kovács Máté Művelődési Központ és Könyvtár – 16 fő

- Városi Televízió – 2 fő
- Bocskai István Múzeum – 3 fő
- Városi Bölcsőde – 30 fő
- Lapkiadó Intézmény – 3 fő

A járási hivatal megalakítása és az ezzel járó áthelyezések jelentős hatást gyakoroltak a személyi juttatásokra is 31 álláshelyet adtak át (27 betöltött státuszt és 4 üres álláshelyet), a teljes személyi állomány 7 %-a került át a járási hivatalba. A járási hivatalokban elvárás a felsőfokú végzettségűek alkalmazása, ezért az átkerülő munkatársak is felsőfokú végzettségűek – így magasabb bértömeggel is rendelkeznek. Így fordulhat elő, hogy a 2012-es tényhez képest (356 m Ft) 31 %-kal kevesebb, mindössze 247 m Ft szerepel a Polgármesteri Hivatal működési kiadásában rendszeres személyi juttatásként.

Összességében jelentős, év-év alapon 44 %-os csökkenés figyelhető meg a személyi juttatásoknál, döntően a járási hivatal létrejöttével a 2012 évben végrehajtott hivatali további létszámcsökkentésnek is eredménye.

5.3.3. Dologi kiadások

A dologi kiadások változásán jól nyomon követhető a feladat-ellátási struktúra változása. A közoktatási feladatok átszervezésével 2013. év január 1. napjától az iskolák fenntartásában és működtetésében – jogszabályi változások folytán – jelentős változások következtek be. A város iskoláinak fenntartói joga az államhoz került, amely 4 általános iskolát, 3 középiskolát és 1 kollégiumot érintett közvetlenül. Hajdúszoboszló Város Önkormányzatának döntése értelmében a köznevelési intézmények fenntartója a KLIK de a működtetés az önkormányzat feladata maradt. Ennek ellátásra létrehozták a Hajdúszoboszlói Intézményműködtető Központot (HIK) önállóan gazdálkodó intézményként. Az új intézmény látja el az üzemeltetési, fenntartási (pl. takarítás), karbantartási, kisjavítási és a közétkeztetési feladatokat.

Az infláció miatti szolgáltatások árának növekedése ellenére is év-év alapon a kiadás csökkenést mutat: a 2012-es teljesítés 1 058 m Ft, míg a 2013-as teljesítés 909 m Ft, ez 149 millió forintos költségcsökkenést mutat.

5.3.4. Egyéb működési és felhalmozási célú kiadások

Az államháztartáson belüli szervezetek számára működési/felhalmozási célból végleges jelleggel nyújtott támogatások és más ellenérték nélküli kifizetések 52 millió forintot tesznek ki a 2013-ban, közel 18 millió forinttal emelkedtek 2012-hez képest.

Az államháztartáson kívülre működési céllal átadott pénzeszközök 83 millió forintot tesznek ki a 2013-as módosított előirányzatban, amelynek kedvezményezettjei:

- Hungarospa Hajdúszoboszlói Zrt.(2013: 13 m Ft)
- Szabó László Alapfokú Művészeti Iskola (2012: 5 m Ft, 2013:2,5 m Ft)
- Hajdúszoboszlói Sportegyesület (2012: 1,2 m Ft,2013: 1 m Ft)
- Hajdúszoboszlói Kistérségi Szociális Szolgáltató Központ (2012:59 m Ft, 2013: 66,5 m Ft)

5.4. Szociálpolitikai feladatok teljesülése

Az Önkormányzat legnagyobb szociális jellegű problémája, és egyben a legnagyobb kiadási tétel a munkanélküliségi ellátás. 2013-ban mintegy 700 aktív korú lakos jogosult foglalkoztatást helyettesítő támogatásra 191,5 millió forint értékben. Ez közel megegyezik a 2012-es 199 millió forintos kiadásokkal, azaz az országos átlagot meghaladó munkanélküliség nem javult számottevően. Ezen az Önkormányzat által támogatott közmunkaprogram bővítése segíthet, kiutat biztosítva sok tartósan munkanélküli lakosnak. Lakásfenntartási támogatásban is kimagaslóan sok, 1000 fő részesül, összesen 62 millió forint értékben – szintén megközelítőleg a 2012-es szinttel megegyező mértékben. Az Önkormányzat a saját hatáskörben adható méltányossági ápolási díj és az átmeneti segély összesen 11 millió forintos csökkentésével igyekszik korlátozni a szociális kiadások növekedését.

5. sz táblázat: Szociálpolitikai feladatok
/ezer Ft/

Megnevezés	2013 er.ei	2013 mód.ei	2013 telj.	%
Aktív korúak rendszeres szociális segélye	3 500	20 360	18 520	90,96%
Egészségkárosodottak ellátása	2 000	4 907	3 228	65,78%
Foglalkoztatást helyettesítő támogatás	40 000	141 387	127 398	90,11%
Eseti lakásfenntartási tám				
Ápolási díj alanyi		2 094	2 785	133,00%
Időskorúak járadéka		418	455	108,85%
Közgyógyellátás méltányos	1 800	1 800	2 756	153,11%
Lakásfenntartás támogatása alanyi + pénzbenei	1 500	7 245	6 913	95,42%
Lakásfenntartás támogatása alanyi +	7 500	55 936	49 952	89,30%

természetbeni				
Kieg.gyermekvédelmi támogatás		740	537	72,57%
Óvodáztatási tám.		850	850	100,00%
Postaktg.			62	0,00%
Polgármesteri Hivatal összesen:	56 300	235 737	213 456	90,55%
Lakáshoz jutás támog. -végleges jelleggel	4 200	1 700	1 000	58,82%
Eseti lakásfenntartási tám	5 000	3 500	948	27,09%
Köztemetés	4 000	4 000	2 307	57,68%
Temetési segély	4 000	4 000	3 194	79,85%
	10			
Felnőttek átmeneti segély idősz. tám	000	8 500	5 771	67,89%
Viharkár enyhítésére átmeneti segély		4 000	3 452	86,30%
Rendkív. gyermekvédelmi támog.	2 500	2 500		0,00%
Természetben nyújtott gyermekvédelmi támog.		11 716	11 693	99,80%
Közfoglalkoztatás (5-30%)	5 000	2 570		0,00%
Kiskorúak térítési díj átvállalása	1 500	3 000	3 242	108,07%
Nyári szociális gyerekekétkeztetés	4 000	11 959	7 943	66,42%
Beiskolázási támogatás	1 500	3 000		0,00%
Egyéb (virágcsokor, postaktg. stb.)	500	500	13	2,60%
Önkormányzat összesen:	42 200	60 945	39 563	64,92%
Mindösszesen:	98 500	296 682	253 019	85,28%

5.5. Részesedések, beruházások, felújítások

A 2013. évben a befektetett eszközök 87 %-a törzsvagyon (nettó értéke 36 mrd Ft) míg 13%-a üzleti vagyon (nettó értéke 5 mrd Ft).

A gazdasági társaságok tulajdonában lévő tartós részesedések %-a az alábbiak:

- Hungarospa Hajdúszoboszlói Zrt. (98,64%)
- Hajdúszoboszlói Nonprofit Zrt. (100 %)
- Hajdú Kerületi Víziközmű Szolgáltató Zrt (20,72 %)
- Hajdúszoboszlói Turisztikai Közhasznú Nonprofit Kft (40%)

Az Önkormányzat százszázalékos tulajdonú Zrt gazdálkodásának értékelését részletesebben az 5.5.1. fejezetben kívánjuk bemutatni.

Az Önkormányzat adósságállománya 2013. december 31-én 255.650/eFt, mely a Hajdúszoboszlói Víziközmű Társulattól év közben átvett hitel összege, melyet a

Társulat a szennyvízcsatorna beruházáshoz 2010. október 29-én kötött meg az OTP Nyrt-vel.

Hajdúszoboszló Városában összesen 11 Európai Unió támogatással megvalósuló párhuzamos fejlesztés futott, amelyek nagy része a 2012-es és a 2013-as költségvetési éveket érintették.

Európai Unió támogatással megvalósuló projektek 18.sz.melléklet

Megnevezés	Kisbírálk. összesen (eFt)	Források (eFt)		Megjegyzés
		Nem elszámolható saját forrás	saját támogatás	
2013. év				
HURO0802131_AJ (Intercig) pályázat	43 072		2 678 40 396	A pályázat 2013 évben lezárult
(H)ősök terein - város és kultúrközpont revitalizáció Hajdúszoboszlón. ÉAOP-5.1.1/D-09-2E-2011-0004	1 232 561	2 777	234 001 995 783	Pályázat folyamatban
Hajdúszoboszló Város Önkormányzatának belterületi csapadékvíz-elvezető rendszer bővítése ÉAOP-5.1.2/D2-11-2011-0041	279 166	21 825	25 734 231 607	Pályázat folyamatban
Hűtőrendszer utca önkormányzati Hajdúszoboszlón ÉAOP-3.1.2/A-11-2012-0029	324 182	19 058	20 512 184 612	Pályázat folyamatban
Belsőelvárt szilárd felújítás HURO 1101 2.1.3	329 000	0	13 979 315 021	Pályázat tartózkodás van
Flexibilis, humánus, korszerű hivatali TÁMOP-2.4.5-12/7-7-2012-0072	15 000	0	0 15 000	2014-ben a támogatási szerződés megkötése folyamatban.
Az önkormányzati civil partnerség megvalósítása Hajdúszoboszló a fenntartható fejlődésért ÁROP-1.A.6-2013	14 539	0	0 14 539	Pályázat tartózkodás van
Felújított, integratív Hajdúszoboszló TÁMOP-2.4.5-12/7-2012-0008	46 458	0	0 46 458	Pályázat folyamatban
Természetvédelmi nyomon labca kialakítása a hajdúszoboszlói Hógyes Endre Gimnázium és Szakköznevelőiskolában TÁMOP-3.1.3-11/2-2013-0029	243 256	0	0 243 256	A pályázat nyert, támogatási szerződés kötés folyamatban.
Büro-épület: Szervezetfejlesztés Hajdúszoboszló Város Önkormányzatában ÁROP-1.A.5-2013-2013-0087	36 140	0	0 36 140	Pályázat folyamatban
Hajdúszoboszló Központi Közigazgatási Hivatalának komplex energetikai korszerűsítése KEOP-5.1.0/A/12	89 361	0	13 404 75 957	A pályázat elbírálta alatt
Összesen	2 509 663	43 660	307 630 2 158 373	

A projektek teljes bruttó összértéke 2,5 mrd Ft, ebből az önerő 308 millió forintot tesz ki melyet a városnak kell kigazdálkodni. A fejlesztések között legnagyobbbrészt „(H)ősök terein- város és kultúrközpont revitalizáció Hajdúszoboszlón” projekt jelenti.

Az Unió támogatásokkal megvalósított beruházásokon túl az önkormányzat 2013 évben 569 m Ft, saját erősb beruházást hajtott végre, amely 32%-os csökkenést jelent a 2012 évhez képest.

Összességében megállapítható, hogy az Önkormányzat nagy hangsúlyt fektet a város fejlődésére, a közterületek folyamatos karbantartására.

5.5.1. A Hajdúszoboszlói Nonprofit Zrt. gazdálkodásának áttekintése

A fejezetben áttekintjük a **Hajdúszoboszlói Nonprofit Zrt.** gazdálkodását a lezárt 2012-es és 2013-es pénzügyi évek adatai alapján. Az alapító okirat szerint a Zrt. 100%-os Önkormányzati tulajdon, így a tulajdonosi jogokat Hajdúszoboszló város Képviselőtestülete egyedül gyakorolja.

A Részvénytársaság tevékenységi köre széles skálájú, jelentős hányada lakossági szolgáltatáshoz kötődik. Az önkormányzat évenként kötött közszolgáltatási szerződés keretében határozza meg az elvégzendő feladatokat és annak díjazását.

Főbb tevékenységi körei:

- ingatlankezelés;
- köztisztaság (kézi, gépi úttisztítás, síktalanítás);
- hulladékgazdálkodás (gyűjtés és kezelés, lakossági, közületi hulladékszállítás,
- teljes körű temetkezési szolgáltatás;
- piacok, parkolók üzemeltetése;
- belvízelvezetés, fenntartás,
- helyi utak, hidak karbantartása;
- zöldterületek gondozása, fenntartása;

A Hajdúszoboszlói Nonprofit Zrt. 2013.évi mérlege

	1000 HUF	Előzőév	Tárgyév
1.	A. Befektetett eszközök (02+04.sorok)	478 022	433 397
2.	I. Immateriális javak	8 174	5 028
3.	II. Tárgyi eszközök	469 848	428 369
4	III. Befektetett pénzügyi eszközök	0	0
5.	B. Forgóeszközök (06+09. sorok)	909 132	976 056
6.	I. Készletek	26 883	32 665
7.	II. Követelések	264 565	240 078
8.	III. Értékpapírok	130 015	298 000
9.	IV. Pénzeszközök	487 669	405 313
10.	C. Aktív időbeli elhatárolások	11 840	9 751
11.	ESZKÖZÖK (AKTIVÁK) ÖSSZESEN(1 398 994	1 419 204

	01+05+10.sor)		
12.	D. Saját tőke (13+19.sorok)	1 166 059	1 206 925
13.	I. Jegyzett tőke	360 600	360 600
14.	II. Jegyzett, de még be nem fizetett tőke (-)	0	0
15.	III. Tőketartalék	27 516	27 516
16.	IV. Eredménytartalék	639 723	777 942
17.	V. Lekötött tartalék	0	0
18.	VI. Értékelési tartalék	0	0
19.	VII. Mérleg szerinti eredmény	138 220	40 867
20.	E. Céltartalékok	34 353	40 931
21.	F. Kötelezettségek (22+24 sorok)	147 478	146 271
22.	I. Hátrasorolt kötelezettségek	0	0
23.	II. Hosszú lejáratú kötelezettségek	0	0
24.	III. Rövid lejáratú kötelezettségek	147 478	146 271
25.	G. Passzív időbeli elhatárolások	51 104	25 077
26.	FORRÁSOK (PASSZÍVÁK) ÖSSZESEN(12+20+21+25 sorok)	1 398 994	1 419 204

A befektetett eszközök legnagyobb tételét a tárgyi eszközök teszik ki. Ezen a tételeen az előző évhez képest közel 10%-os csökkenés tapasztalható, mert 2013. évben térítés nélküli eszközátadás történt Hajdúszoboszló Város Önkormányzata részére.

2013. január 01. napján a víziközmű törvény alapján át kellett adni az Önkormányzat részére térítésmentesen a víziközműhöz kapcsolódó rendszerfüggő elemeket. Ezen eszközök nettó értéke 39.456 eFt. 2013.01.01. naptól – a törvényi előírások miatt – Hajdúszoboszló város területén nem a Zrt végzi a víziközmű szolgáltatást.

A forgóeszközök közül a készletek aránya nem jelentős, mindössze 26,8-32,6 millió forintot tesz ki. Működési szempontból annál jelentősebb a követelések intenzív, 24 millió forintos csökkenése 2013-ra. Ez azt jelzi, hogy a nyújtott szolgáltatások ellenértékét a partnerek időben teljesítik, így a céggel szemben fennálló tartozások állománya csökkent. A Zrt. megfelelő szabad pénzeszközzel rendelkezik, az éves mérleg az „Étékpapírok „ esetében komoly emelkedést mutat mértéke (+130 % a 2012-es évhez képest).

A társaság átgondolt gazdálkodását igazolja az, hogy az értékpapírok között a Kereskedelmi Bank Zrt által kibocsátott Pénzpiaci Alapbefektetési jegyet és az OTP Bank által kibocsátott Pénzpiaci Alap befektetési jegyet (likvid, azonnal pénzzé tehető) tartják nyilván.

A gazdálkodó szervezet 2013. évben 6.578 e Ft céltartalékot képzett melyet beruházásokra kívánja fordítani. A céltartalék összege így 40.931 e Ft (ebből 34.353 e Ft a 2012. évben a 2%-os nyereségkorlát feletti nyereség visszafizetése alóli mentességre képzett céltartalék).

"A" EREDMÉNYKIMUTATÁS (összköltség eljárással)

2013. december 31.

adatok E Ft-ban

Sor- szám	A tétel megnevezése		Előző év	Előző év(ek) módosi- tásai	Tárgyév
a	b		c	d	e
1	1	Belföldi értékesítés nettó árbevétele	1 456 359		1 019 933
2	2	Exportértékesítés nettó árbevétele			
3	I.	Értékesítés nettó árbevétele (01+02)	1 456 359	0	1 019 933
4	3	Saját termelésű készletek állományváltozása ±			
5	4	Saját előállítású eszközök aktivált értéke	5 800		2 215
6	II.	Aktivált saját teljesítmények értéke (±03+04)	5 800	0	2 215
7	III.	Egyéb bevételek	134 100		120 804
8		ebből: visszairt értékvesztés	726		
9	5	Anyagköltség	374 351		231 292
10	6	Igénybe vett szolgáltatások értéke	276 452		224 015
11	7	Egyéb szolgáltatások értéke	14 474		9 372
12	8	Eladott áruk beszerzési értéke	90 533		159 386
13	9	Eladott (közvetített) szolgáltatások értéke	58 434		42 788
14	IV.	Anyagjellegű ráfordítások (05+06+07+08+09)	814 244	0	666 853
15	10	Béreköltség	331 308		224 941
16	11	Személyi jellegű egyéb kifizetések	47 951		41 974
17	12	Bérfelrakások	99 519		63 779
18	V.	Személyi jellegű ráfordítások (10+11+12)	478 778	0	330 694
19	VI.	Értékcsökkenési leírás	82 245		72 969
20	VII.	Egyéb ráfordítások	93 021		34 005
21		ebből: értékvesztés			5 824
22	A.	ÜZEMI (ÜZLETI) TEVÉKENYSÉG EREDMÉNYE (I=II+III-IV-V-VI-VII)	127 971	0	38 431

"A" EREDMÉNYKIMUTATÁS (összköltség eljárással)

2013. december 31.

adatok E Ft-ban

Sor- szám	A tétel megnevezése	Előző év	Előző év(ek) módosi- tásai	Tárgyév
a	b	c	d	e
23	13 Kapott (járó) osztalék és részesedés			
24	ebből: kapcsolt vállalkozástól kapott			
25	14 Részesedések értékesítésének árfolyamnyeresége			
26	ebből: kapcsolt vállalkozástól kapott			
27	15 Befektetett pénzügyi eszközök kamatai, árfolyamnyeresége			
28	ebből: kapcsolt vállalkozástól kapott			
29	16 Egyéb kapott (járó) kamatok és kamatjellegű bevételek	27 423		18 709
30	ebből: kapcsolt vállalkozástól kapott			
31	17 Pénzügyi műveletek egyéb bevételei	9 407		7 313
32	ebből: értékelési különbözet			
33	VIII. Pénzügyi műveletek bevételei (13+14+15+16+17)	36 830	0	26 022
34	18 Befektetett pénzügyi eszközök árfolyamvesztése			
35	ebből: kapcsolt vállalkozásnak adott			
36	19 Fizetendő kamatok és kamatjellegű ráfordítások			
37	ebből: kapcsolt vállalkozásnak adott			
38	20 Részesedések, értékpapírok, bankbetétek értékvesztése			
39	21 Pénzügyi műveletek egyéb ráfordításai	924		
40	ebből: értékelési különbözet			
41	IX. Pénzügyi műveletek ráfordításai (18+19+20+21)	924	0	0
42	B. PÉNZÜGYI MŰVELETEK EREDMÉNYE (VIII-IX)	35 906	0	26 022
43	C. SZOKÁSOS VÁLLALKOZÁSI EREDMÉNY (±A±B)	163 877	0	64 453
44	X. Rendkívüli bevételek	11 924		20 008
45	XI. Rendkívüli ráfordítások	22 174		40 832
46	D. RENDKÍVÜLI EREDMÉNY (X-XI)	-10 250	0	-20 824
47	E. ADOZÁS ELŐTTI EREDMÉNY (±C±D)	153 627	0	43 629
48	XII. Társasági adófizetési kötelezettség	15 407		2 173
49	XIII. Energiaellátók jövedelemadója	0		589
50	F. ADOZOTT EREDMÉNY (±E-XII)	138 220	0	40 867
51	22 Eredménytartalék igénybe vétele osztalékra, részesedésre			
52	23 Jávahagyott osztalék, részesedés			
53	G. MÉRLEG SZERINTI EREDMÉNY (±F+22-23)	138 220	0	40 867

A feladat-ellátási szerepek változásával jelentős mértékben ingadozott a Zrt. 2013. évi értékesítés nettó árbevétele, mely a bázisévhez viszonyítva 30 %-kal, 436.426 e Ft-tal csökkent. A nagymértékű csökkenést az indokolja, hogy – törvényi változás miatt – Hajdúszoboszlón a víz- és csatornaszolgáltatást másik szolgáltató végzi, amely több mint 470 millió Ft árbevétel kiesést okoz a Zrt-nek.

A feladatok kijelöléséről a képviselő testület dönt minden költségvetési év elején, amely alapján minden pénzügyi év áprilisáig elkészíti a Zrt. az éves üzleti tervét.

A költségek tervezése az előző években tapasztalt normák alapján, illetve újonnan átvett feladatok esetén a korábbi feladatellátó beszámolóin alapul.

2013. évben amikor a vízszolgáltatás már nem eredményez bevételt, az üzleti terv alapján az egyes divíziók a következő bevételeket adták:

- Ingatlan- és házkezelési feladatok: 32 millió forint,
- Zöldterület-fenntartás: 42 millió forint + 5 millió forint. Ebből jelentős részt képvisel a környező gazdasági társaságok és esetenként magánszemélyek számára nyújtott szolgáltatás is (pl. kaszálás, parlagfűirtás),
- Hulladéklerakó üzemeltetése – hulladék szállítással kezeléssel kapcsolatos feladatok : 226 millió forint,.
- Temető szolgáltatás- egyéb városüzemeltetési feladatok : 190 millió forint,
- Távhőszolgáltatás- egyéb tevékenységek : 216millió forint + 300 millió forint.

Látható, hogy a vízmű kiválásával a Zrt. bevételtermelő képessége jelentősen csökkent, új tevékenységek bevonása nélkül a bevétel 2014-ben csökkenhet. A saját árbevételeket a 2013-as évben 240 millió forint feladat-átvállalásért átengedett működési támogatás egészíti ki. Mindezekkel együtt a szigorú költséggazdálkodás eredményeként a társaság adózás előtti eredménye a vizsgált években többletet mutat.

A költségek közül jelentős nagyságrendű 330 millió forint a személyi költség (bérek és bérjárulékok), amely 95,55 fős létszámra vonatkozik. A Részvénytársaságnál az elmúlt évben nagyarányú 30%-os (42,5 fő) létszám csökkenés történt a víz- és csatorna szolgáltatást végzők kiválása miatt, ennek függvényében a bázisévhez képest a bérköltség is csökkent.

A Zrt fizikai dolgozói kollektívájának alapbér-szintje 2013-ban bruttó 126.000-220.000 Ft közötti összeg volt, állománycsoporttól függően. Fontos megjegyezni, hogy a társaság széles és egyre bővülő feladatkörével, személyi állományával a város egyik legnagyobb munkaadója is, így kiemelt szerepet tölt be a város gazdasági életében.

Az anyagi jellegű ráfordítások közül kiemelendők az anyagbeszerzés költségei (2013: 231 millió forint), amely az előző évhez viszonyítva 38,2 %-os csökkenést mutat. A csökkenés oka a víz- és csatornaszolgáltatási tevékenységek kiválása. Ezek a tevékenységek nagy anyag és energia felhasználók (fenntartási anyagok, villamos energia). Nagyobb kiadási tételt jelentenek még a közüzemi díjak (35 millió forint) és az üzemanyag-beszerzés (7 millió forint) is. A vásárolt szolgáltatások használata csak

kismértékben jellemző (2013: 42 millió forint), a vállalt feladatokat jórészt saját munkával biztosítja a gazdasági társaság.

Az értékcsökkenés mindkét pénzügyi évben a befektetett eszközök értékcsökkenésének leírásából és a kis értékű (100 ezer forint alatti) eszköz beszerzésből származik (73 millió forint), értéke az évek során stabilnak mondható.

5.6. Hajdúszoboszló intézményeinek költséggazdálkodása

5.6.1. Hajdúszoboszlói Intézményműködtető Központ (HIK)

A közoktatási feladatok átszervezésével 2013. év január 1. napjától az iskolák fenntartásában és működtetésében – jogszabályi változások folytán – jelentős változások következtek be. Hajdúszoboszló Város Önkormányzatának döntése értelmében a köznevelési intézmények fenntartója a KLIK de a működtetés az önkormányzat feladata maradt. Ennek ellátásra létrehozták a Hajdúszoboszlói Intézményműködtető Központot (HIK) önállóan gazdálkodó intézményként.

A létrehozott HIK munkavállalói létszáma 101 fő, amely a városi közoktatási intézmények költséghatékony működtetését biztosítja. Elsődleges feladatként ellátja valamennyi Hajdúszoboszló közigazgatási területén működő állami fenntartású köznevelési intézménnyel tanulói jogviszonyban álló tanulónak az étkeztetését. Jelen állapot szerint 2800 fő főzőkapacitással rendelkező 5 főzőkonyha üzemeltetése tartozik a feladatkörébe. Ezzel az átszervezéssel jelentős létszám megtakarítást értek el (pl.:kevesebb élelmezésvezető, racionálisabb nyersanyag beszerzés).

Az élelmezési nyersanyag beszerzés értéke 2013-ban nettó 177.903.505 Ft volt. A HIK 8 intézmény 15 telephelyének élelmezéséhez az élelmiszerek beszerzése több mint 10 éve szinte ugyanazon szállítókön keresztül történik függetlenül a feladat átvételről, minimális centralizálások történnek. Ennek következtében 2013. január 01-től 9 nagy (korábbi) szállítócéggel kerültek szerződések megkötésre, amelyek- 2 szállító cég kivételével- határozatlan időtartamra szólóan kerültek megkötésre.

Az intézmény saját bevétele 205 millió Ft volt, ezen túlmenően 2013. évi támogatás összegéből 220,4 millió Ft személyi juttatásokra címzett, 227 millió forint pedig működési célú.

Mindezek alapján az intézmény költségvetése egyensúlyban van, kiegészítő intézményfenntartói támogatásra nem szorul.

5.6.2. Egyesített Óvodai Intézmények

Az intézményben 143 fő munkavállaló dolgozott 2013-ban, amely létszám megegyezik a törvényileg engedélyezett létszámmal.

Az óvodai ellátás 35 csoportban működik, az ellátottak száma 2012-2013 évben (737-701 fő).

Az intézmény bevételei 49 millió forint saját bevételből, valamint 518 millió forint működési támogatásból állnak – az Önkormányzat által óvodai feladatok ellátására kapott központi támogatás átengedése révén.

Az intézmény kiadása közel azonos a bázisévhez viszonyítva 557 millió forint, ebből a személyi jellegű kiadások járulékokkal együtt közel 405 millió forintot tesznek ki ez a teljes intézményi bevétel 76%-a. Ehhez társul még éves szinten 139 millió forint dologi kiadás.

Az élelmezési nyersanyag beszerzések tekintve összegezhető, hogy azok értéke 2013-ban nettó 46.506.833 Ft volt. Az intézménynek jelenleg 9 KKV-val van nyersanyag beszerzés szerződése, amelyek 2007 és 2014 között eltérő években kerültek megkötésre, egységesen határozatlan időtartamra szólóan.

Az önkormányzat felügyelete alatt működő további intézmények az alapító okiratban rögzített feladatokat ellátják, az ellátáshoz szükséges pénzeszközt intézményfinanszírozásként kapják a fenntartó szervezettől. A költségvetési egyensúly megőrzésének szempontjából az önkormányzat nagy jelentőséget tulajdonít a feladatok optimális ellátásnak biztosítására. Ennek érdekében folyamatosan ellenőrzi és figyelemmel kíséri az intézmények gazdálkodását.

6. Költségcsökkentő, hatékonyságnövelő intézkedések

Az 5. fejezetben ismertetett költségvetési elemzés eredményeként megállapíthatjuk, hogy Hajdúszoboszló a feladatellátás biztosítása érdekében szigorú költséggazdálkodást folytat. A megtakarítási lehetőségek keresése része az éves tervezési munkának, és sok helyen már meg is történtek a szükséges hatékonyságnövelő intézkedések. Az Önkormányzat határozott célkitűzése a feladatellátás színvonalának emelése, számos önként vállalt feladat keretében olyan szolgáltatási szint elérése, ami meghaladja a hasonló méretű városok gyakorlatát.

Hajdúszoboszló Város Önkormányzata az általa alapított cégek, illetve az intézményei felett tulajdonosi irányításra törekszik. Ennek elérésére 2013.december 01.napjával a Hajdúszoboszlói Városgazdálkodási Zrt-t átalakította nonprofit gazdasági társasággá, ezenkívül 2013. január 1-től létrehozta a közoktatási intézmények költséghatékony működtetését szolgáló Hajdúszoboszlói Intézményműködtető Központot (HIK) .

A vizsgálat tárgyául szolgáló 2012-13-as években az önkormányzat minden lehetőséget megragadott, hogy pályázatok segítségével fejlessze a város infrastruktúráját.

A pályázati források elnyerésének biztosítására külső szakértők bevonása mellett magas szakértelemmel rendelkező 3 fős apparátust működtet.

2013-ban 11 párhuzamosan futó projekt volt a városban, amelyen több milliárd forintos fejlesztéseket indítottak el a városközpont rehabilitációjától a csatornázási feladatok elvégzésén át a kerékpárutak fejlesztéséig széles spektrumot átölelve. Egyben látható, hogy a pályázatok önerejének biztosítása terhet jelentett Hajdúszoboszló számára, de ennek ellenére is hitelfelvétel nélkül teljesítette az önerő kiegészítést a pályázatokhoz a város.

A vizsgálat alapját képező 2012. és 2013. években a költségvetési egyensúly biztosított volt, véleményünk szerint ennek magyarázata:

- az önkormányzat nem rendelkezett hitelállománnyal, így nem volt állami adósságvállalás sem,
- célirányos takarékos megoldások alkalmazása stratégiai előtervezéssel valósul meg (pl: iskolák összevonása)
- a helyi adópolitika „vállalkozó barát” jelleggel működik, adónemek változását megelőző széleskörű tájékoztatás miatt.

Éppen ezért úgy látjuk, hogy az önkormányzat finanszírozása megoldott, nem szükségesek azonnali beavatkozások.

A település működésének és fejlesztésének stratégiai pillérei az alábbiakban összegezhetők.

Az egyes az ábrán szereplő intézkedések a számozás sorrendjében:

Hajdúszoboszló **kedvező elhelyezkedése** a megyeszékhely és a fő közlekedési útvonalak közelségének tudható be. A város gazdaságának húzóerejét az **idegenforgalom** és a hozzá szorosan kapcsolódó szolgáltatások jelentik, az ágazat kiemelkedő szerepet tölt be a foglalkoztatásban is. A munkanélküliség mértéke a megyei átlagnál kedvezőbb, azonban a turizmus dominanciája következtében, valamint az agrárgazdaság hatásaként is jellemző a szezonális munkanélküliség.

A város a **befektetői érdeklődések** felkeltése, és a hasznosítható ingatlanok bemutatása érdekében Szoboszló Invest néven honlapot működtet, azonban hiányzik egy egységes, következetesen megvalósított városmarketing stratégia

A **közszolgáltatásokkal való ellátottság** kedvező, mely igaz a közüzemi, valamint a humán közfeladatok és közszolgáltatások terén is. A szolgáltatásokat egyrészt az önkormányzat gazdasági társaságai, másrészt az önkormányzati intézmények biztosítják. A nyújtott szolgáltatások minősége jó. Az elmúlt évek fejlesztései ellenére a közszolgáltatást nyújtó egyes intézmények műszaki állapota nem megfelelő.

Az önkormányzati bevételek között az állami támogatás mértéke csökkent, megnőtt az **önkormányzati saját bevételek** jelentősége. A város stabil és kiegyensúlyozott költségvetéssel rendelkezik, melynek egyik eleme a szakmailag átgondolt és pénzügyileg megtervezett **adópolitika**. Hajdúszoboszló Város Önkormányzata és intézményei a kötelező és önként vállalt feladatokat megfelelő színvonalon, felvett hitel nélküli kiegyensúlyozott költségvetés mellett látják el.

A helyi adópolitika jól, „vállalkozóbarát” jelleggel működik, mind az adónemek vonatkozásában, mind az egyes adónemek bevezetését előkészítő széleskörű konzultáció révén. A költségvetési egyensúlyhoz szükséges bevételek közül az idegenforgalmi adó és a jórészt ahhoz kapcsolódó szolgáltatásokból származó iparűzési adó mellett a közterület hasznosításból eredő bevétel (kb. 50 millió Ft évente) is jelentős.

Az idegenforgalmi adóbevételek megtartása érdekében átgondolni javasolt magas szakértelemmel bíró idegenforgalmi apparátus, szakértő bevonását a térség idegenforgalmi pozíciójának megőrzése érdekében a Turisztikai Kft-vel együttműködve (pl. Hungarospa üzleti tervének előkészítése során közreműködés, minőségi vendégéjszakák számának növelése, idegenforgalmi rendezvények támogatási rendszerének kialakítása területeken)

Költségcsökkentő illetve hatékonyságnövelő intézkedések közül kiemelt jelentőséget tulajdonítunk az étkeztetési célú alapanyagok beszerzésének optimalizálásának. Igen jelentős, éves szinten nettó 230 millió forintot meghaladó az étkeztetéshez köthető anyagbeszerzés költsége az alábbiak szerint:

- HIK: 177.903.505 Ft
- Óvoda: nettó 46.506.833 Ft
- Városi Bölcsőde: 6.093.000 Ft

A 2014-es évben átalakuló szabályozás szükségessé teszi az étkeztetés felülvizsgálatát, a használt alapanyagok áttekintését.

Hajdúszoboszlói Intézményműködtető Központ esetében az éves közel nettó 180 M Ft-os élelmezési nyersanyag beszerzés teljes centralizációja nem valósult meg, termékenként párhuzamos szállítói körök, határozatlan időtartamú szerződések is jellemzőek a jelenlegi gyakorlatra. A beszerzés ugyan megfelelő színvonalon történik és az éves 5 %-os normaemelés keretén belül valósul meg, mindemellett a beszerzési folyamat újragondolása, ugyanazon termékek vonatkozásában a párhuzamos szállítói kör (esetlegesen különböző áron történő beszerzési gyakorlat) felszámolása és az értékhatárok figyelembevételével a versenyeztetési eljárás megindítása javasolt a racionálisabb nyersanyag beszerzés és a költséghatékonysági célok érdekében.

Az Óvoda élelmezési nyersanyag beszerzések tekintve összegezhető, hogy azok éves becsült értéke (nettó 46.506.833 Ft) ugyan uniós értékhatár alatti, azaz közbeszerzés alóli kivételi körbe tartozna, azonban a szerződések határozatlan időtartama miatt a közbeszerzési szabályok alapján a havi ellenszolgáltatás negyvennyolcszorosa szerinti

értékét tekintve közbeszerzési kötelezettséget von maga után. Tekintettel arra, hogy 2007-2008-as szállítói szerződések is előfordulnak, így mind költséghatékonysági, mind közbeszerzési szempontból beszerzési eljárások megindítása és határozott (egy éves) időtartamú szerződések megkötése javasolt.

Az élelmezési alapanyagok beszerzését tekintve jóval kisebb mértékű a Városi Bölcsőde beszerzése, az intézmény 2013. évi élelmiszer beszerzés nettó értéke mindösszesen nettó 6.093.000 Ft volt. A beszerzés 6 db szállítási szerződések keretében történik, amelyek azonban határozatlan időtartamra kerültek megkötésre még 2011. és 2012. évben. A közpénzekkel történő hatékony és átlátható gazdálkodási szempontból indokolatlanul hosszú időtartamra nem köthetőek szerződések, így beszerzési eljárások lebonyolítását követően határozott idejű szerződések megkötésével a szállítók jobban tudnak előre tervezni és költséget csökkenteni.

Hajdúszoboszló kulturális és szabadidős **programkínálatát** mind a lakosság, mind a turisták igényeinek figyelembe vételével alakítja.

A termálvíz révén a megújuló energiák hasznosítása szempontjából kedvező adottságokkal rendelkezik. A város a **fenntartható fejlődés** szellemét is figyelembe véve igyekszik minőségi életkörülményeket biztosítani lakosai számára.

A **közzolgáltatások hatékony működésének biztosítása**: a költségvetési stabilitás fenntartása érdekében kiemelt fontosságú, hogy a város magas minőségű közzolgáltatásokat nyújtson, hatékonyan, alacsony költségek mellett.

A környezeti fenntarthatóság alapjainak megteremtése érdekében a városszerkezet, a városi terek alakítása során tudatosan kell figyelni a fenntartható, környezetbarát működés feltételeinek megteremtésére. Erősíteni szükséges a közösségi közlekedés szerepét, és javítani az energiahatékonyságot az intézmények, a vállalkozások és a lakosság körében egyaránt.

Hajdúszoboszló Város a városközpont rehabilitációja kapcsán a központ területén elvégezte a közvilágítás korszerűsítését, illetve térfigyelő kamerák beszerzését az Európai Unió finanszírozásában. Ezen felül azonban a jelenlegi közzolgáltatás a jegyzői interjú alapján átalakult a fenntartható gazdálkodás és költséghatékonysági célok elérése érdekében. Ez a terület azonban jelentős költségcsökkentésre is adhat lehetőséget, hiszen manapság több olyan kezdeményezés is megvalósult magyar önkormányzatoknál (zömében KEOP-2012-5.5.0/A programok által finanszírozva), amelyek beruházása nem igényelt jelentős kezdeti önkormányzati önerőt, viszont a megtakarítást már az első fenntartási évben realizálni tudta.

Bár a kezdeti beruházás igen magas, a környezetvédelmi szempontú uniós közbeszerzések (GPP) követelményeit bemutató módszertani dokumentum szerint a LED-izzók beszerzésének költsége akár 3-4-szerese a normál izzókénak, az alacsonyabb üzemeltetési költségek, a kedvező áramfogyasztás és a hosszabb élettartam miatt az ilyen projektek térülése mindössze 3-6 év. Ráadásul Magyarországon több olyan beruházási konstrukció is előfordult, ahol a megbízott vállalkozó saját költségén cserélt izzókat és lámpatesteket, amit aztán 90-120 hónap alatt fizetett ki a szerződő önkormányzat.

A hatékony vagyonkezelés- és a költségvetési egyensúly megőrzésének szempontjából a Polgármesteri Hivatal vezetője nagy jelentőséget tulajdonít a **facility management jellegű megoldásoknak** is. Az ún. létesítménygazdálkodás (azaz facility management) egy szervezeten belül a munkahely és a munkavégzés szükségleteihez kapcsolódó belső szolgáltatások iránti kereslet és kínálat menedzselése, a szervezet stratégiájának figyelembe vételével.

A hivatal működéséhez is szükség van támogató eszközökre és szolgáltatásokra, ezeknek az eszközöknek és szolgáltatásoknak a szervezeten belül való koordinálásával, menedzselésével foglalkozik a létesítménygazdálkodás. A létesítménygazdálkodás a szervezeti irányítás más területein megszokott **menedzsment eszközöket használja fel**. Feladata, hogy optimális szinten biztosítsa mind a hivatal, mind a HIK, mind az önkormányzat által alapított gazdálkodó szervezetek létesítménygazdálkodási szolgáltatások iránti szükségletének koncentrált kielégítését. A facility management tevékenység során a változások kezelésével alapvetően befolyásolható a szervezet működése, az intézmények költséghatékony működése. Ezen szemléletmód a létesítménygazdálkodás alapvető lényege.

A facility management tevékenység részeként tekintendő az irat- és dokumentumkezelés elektronikus támogatása, így a jelen projektben fejlesztendő Vezetői Információs és Gazdálkodási Erőforrás-Tervező rendszer és a tartaléklista ÁROP-1.A.6.-2013 projekt részét képező civil management alkalmazás is.

7. 2015-2020-as Gazdasági program alapjai

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) 116. §-a definiálja az önkormányzatok kötelezettségét a gazdasági program elkészítésére vonatkozóan. A gazdasági program a képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit rögzíti, mely minimum egy választási ciklusra, illetve azt meghaladó időtartamra szól. Ennek megfelelően a dokumentumot az első képviselő-testületi üléstől számított fél éven belül kell elfogadni, hogy valóban orientáló legyen a feladatok tervezésében, szervezésében. Ha az újonnan megválasztott testület az előző időszaktól túlnyúló gazdasági programot „örököl”, akkor felülvizsgálati, kiegészítési kötelezettsége van.

A dokumentum az általános helyzetértékelésen felül törvény által meghatározott területekre fókuszál. A Mötv. alapján a gazdasági program azokat a célkitűzéseket és feladatokat veszi sorra, amelyek a költségvetési lehetőségek és a helyi adottságok figyelembevételével az önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják. A fejlesztési tervek mellett ki kell térni benne a munkahelyteremtéssel és befektetés-támogatással kapcsolatos elképzelésekre, a településfejlesztés és városüzemeltetés kérdéseire, illetve az adópolitikára. A jogszabály kiemeli, hogy a programnak az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó elgondolásokat is tartalmaznia kell.

A gazdasági program szerepe, hogy hosszú távon orientálja az önkormányzatot, és a tevékenységekhez rendelt, becsült költségek kiszámíthatóvá tegyék a gazdálkodás súlypontjait az elkövetkező esztendőkre nézve. A tervezési időszak költségvetési lehetőségeinek gazdasági programba integrálása egyúttal éveken átívelő, takarékos működésre ösztönzi a település vezetését.

Hajdúszoboszló Város Önkormányzata jelenleg rendelkezik gazdasági programmal, a 2010-2014 közti időszakra vonatkozóan. Ez azt jelenti, hogy a 2014. őszi önkormányzati választás után összeülő új képviselő-testület előtt áll egy új fejlesztési terv megalkotásának feladata, az ÁROP-1.A.5-2013-projekt koncepciója alapján a 2015-2020 közötti időszakra. Jelen tanulmány ennek elkészítéséhez, megalapozásához kíván hozzájárulni, elsősorban módszertani szempontból – a konkrét célok, prioritások meghatározása ugyanis a választópolgárok által felhatalmazott képviselők szándékai, preferenciái mentén történik majd.

7.1. A gazdasági program előkészítése

7.1.1. A közösség bevonása mint alapelv

Mivel a gazdasági program a helyi közösség jövőjét formáló lépésekkel foglalkozik, az aktuális helyzet elemzése és a célok kitűzése kapcsán mindenképpen javasolt az érintettek véleményének, javaslatainak széles körű figyelembe vétele. Ennek több lehetséges módja is van. Kiemelendő, hogy az ÁROP-1.A.5-2013 projekt keretében két alkalommal is történik lakossági megkérdezés, ezek eredményeinek beépítése mindenképpen célszerű. Ezen túlmenően az önkormányzati választások után javasolt lakossági, illetve helyi vállalkozói

Ezek után történhet a célok egzakt definiálása, majd részcélokra bontása. A gazdasági program kapcsán azt is mérlegelni kell, hogy milyen ösztönzőkkel érhető el a lakosság és a vállalkozások tevékeny részvétele, együttműködése és támogatása, és ezeket az ösztönzőket ajánlott a dokumentumba integrálni.

A fentieknek megfelelően a nyilvánosság bevonását nemcsak a gazdasági program előkészítése során kell biztosítani, hanem az elkészült dokumentumot hozzáférhetővé, megismerhetővé kell tenni az érintett lakosság és a vállalkozások számára (ennek jó eszköze lehet a fórumokon felül az Önkormányzat internetes oldala).

7.1.2. Az előkészítés lépései

A következőkben a gazdasági program összeállításához vezető lépéseket, az azok kapcsán mérlegelendő kérdésköröket vesszük sorra.

1. Környezetelemzés

a. Földrajzi elhelyezkedésből következő adottságok

I. Településszerkezet

II. Viszonyítási pontok: Hajdúszoboszló- Debrecen- Nyíregyháza mint vonzasháromszög, , fővárostól való távolság

III. Területi közigazgatásban betöltött szerep

IV. A földrajzi elhelyezkedés szerepe az európai uniós pályázati régiók szempontjából

b. Hajdúszoboszló Város és a térség természeti adottságai

I. Erőforrások

II. Turisztikai lehetőségek

c. Hajdúszoboszló infrastrukturális ellátottsága

I. Közlekedési lehetőségek Hajdúszoboszlóra: közúthálózathoz való kapcsolódás, vasút , repülőtér

II. Úthálózat a városban és közvetlen környékén

III. Közművekkel való ellátottság

d. Demográfiai tendenciák

I. Lakosságszám és annak várható alakulása

II. Hajdúszoboszló lakosságának összetétele életkori, nemzetiségi szempontból és a jövőben várható tendenciák

III. Összehasonlítás a környék településeinél és az országosan tapasztalható tendenciákkal

e. Gazdasági potenciál: helyi vállalkozások és munkavállalók

I. Helyi vállalkozások áttekintése: árbevétel, foglalkoztatotti létszám, iparűzési adó mértéke szerint

II. Munkavállalói oldal elemzése az aktivitási és munkanélküliségi ráta áttekintésével, szerkezeti problémák feltárása

2. Hajdúszoboszló Város Önkormányzatának gazdasági helyzete (jelen tanulmány korábbi megállapításai számos pont esetén hasznosíthatóak, beépíthetőek!)

a. Vagyoni helyzet elemzése

I. Aktuális vagyonmérleg elemzése, tendenciák kiolvasása érdekében idősoros összehasonlítás

II. A növekedés/csökkenés/stagnálás hátterének magyarázata

III. Vagyonelemek értékelése mobilizálhatóság szempontjából (forrásként mi jöhet szóba?)

b. Pénzügyi helyzet elemzése – likviditás, pénzügyi egyensúly vizsgálata

c. Költségvetési elemzés idősoros összehasonlítással

I. Kiadások és bevételek áttekintése az elmúlt 3-5 év viszonylatában

II. A változás okainak feltárása, a feladatfinanszírozási rendszer bevezetése miatti változások számszerűsítése

III. A gazdasági program tervezési időtávján belül várható változások a bevételek és kiadások szerkezetében

3. Az előző időszakra vonatkozó stratégiai dokumentumok célkitűzéseinek teljesülésével kapcsolatos értékelés

a. A 2010-2014 közötti időszakra vonatkozó hajdúszoboszlói gazdasági program áttekintése

b. Városfejlesztési Stratégia

c. A meg nem valósult célok szűrése relevancia szempontjából, a még releváns célok szükség szerinti újrafogalmazása, újrastrukturálása

d. Konzekvenciák megfogalmazása az új gazdasági program elkészítéséhez

4. Hajdúszoboszló jelenleg folyamatban lévő fejlesztéseinek áttekintése

a. A beruházások számbavétele

b. Az új gazdasági program idején rövid, közép és hosszú távon releváns beruházások, azok költségvetési hatásai

5. Hajdúszoboszló kötelezettségei országos, régiós, megyei, járási, helyi fejlesztési programokban, pályázatokban, egyéb kezdeményezésekben

a. A programok áttekintése területi szint, várható eredmények/célkitűzések, időbeli kifizetés szerint

b. A programokban tett vállalások hatása Hajdúszoboszló Város Önkormányzatának anyagi és humán erőforrásaira az új gazdasági program időszakában

7.2. A 2015-2020-as Gazdasági program stratégiai dokumentumának felépítése

A következőkben bemutatjuk azokat a témaköröket, melyek alapján Hajdúszoboszló 2015-2020-as időszakra vonatkozó gazdasági programját strukturálni célszerű.

1. A fejlesztés fő irányai Hajdúszoboszlón 2015-2020 között (általános stratégiai elképzelések, melyek részletezése a későbbi fejezetekben történik)

- a. Infrastrukturális fejlesztések (helyi közúthálózat, közművek, informatika)
- b. Ipari fejlesztések (ipari övezet, befektetés-ösztönzés)
- c. Mezőgazdaság fejlesztése
- d. Idegenforgalom ösztönzésével kapcsolatos elképzelések

2. A munkahelyteremtéssel kapcsolatos feladatok Hajdúszoboszlón

- a. Aktuális helyi munkaerő-piaci helyzet és tendenciák, ezek következményeinek ismertetése
- b. Általános foglalkoztatás bővítését célzó intézkedések 2015-2020 között
- c. Közfoglalkoztatással kapcsolatos tervek a 2015-2020 közötti időszakra

3. A hajdúszoboszlói településfejlesztési célok ismertetése a 2015-2020-as időszakra vonatkozóan

- a. A településfejlesztés mint kiemelten participatív terület: az érintettek folyamatos bevonásával kapcsolatos elképzelések
- b. A településfejlesztés alapelvei Hajdúszoboszlón
- c. A településrendezési tervvel kapcsolatos önkormányzati feladatok a tervezési időtávon belül
- d. Pályázati források bevonása a településfejlesztési célok megvalósítására, ennek teljesítendő feltételei, szükséges lépések a sikeres pályázás érdekében
- e. A településfejlesztés főbb irányvonalai, általános céljai Hajdúszoboszlón 2014-2020 között

4. Hajdúszoboszló Város Önkormányzatának adópolitikája 2015-2020 között

a. Helyi adókkal kapcsolatos alapelvek és gyakorlati elképzelések, továbbá a képviselő-testület feladatai a lakosság és a vállalkozások teherviselő képességét figyelembe vevő hatékony adóztatás, bevételnövelés és a fizetési morál fenntartása, javítása érdekében

b. Egyéb adókra és adójellegű bevételekre vonatkozó célkitűzések

c. Az adópolitika megvalósításának belső ösztönzése a Polgármesteri Hivatalban (teljesítmény-értékelés, munkaköri leírások, FEUVE)

5. A hajdúszoboszlói helyi közszolgáltatások biztosítására, színvonalának emelésére vonatkozó célkitűzések

a. Hajdúszoboszló Város Önkormányzatának közigazgatási feladatokkal kapcsolatos alapelvek, tervek

b. Az épített és a természeti környezet védelmét érintő tervek

c. Ingatlanguzálkodási tervek

d. Ivóvíz-ellátás, csapadék-elvezetés, csatornarendszer működtetésének kérdései és az ellátás szervezeti keretei a tervezési időtávon belül

e. A hajdúszoboszlói köztemető fenntartásával kapcsolatban várható feladatok 2015-2020 között

f. Hajdúszoboszló helyi közútjai és közterületei – a következő 6 éves időszak fontos fejlesztései

g. Parkolási koncepció, fizetőparkolással kapcsolatos elképzelések

h. Közterületek tisztán tartása, zöldfelületek gondozása – a várható változások és fejlesztési elképzelések

i. Tűzvédelmi feladatok ellátásával, színvonalának emelésével kapcsolatos önkormányzati feladatok 2015-2020 között

j. Közbiztonság javítására irányuló célkitűzések

k. Energiatakarékossággal kapcsolatos tervek (pl. közvilágítás korszerűsítése, intézményi energiafelhasználás csökkentése)

l. Óvodai ellátás területét érintő fejlesztési irányok

m. Egészségügyi ellátás területét érintő fejlesztési irányok

- n. A helyi lakosság egészségmegőrzésének támogatása
- o. Szociális feladatok ellátására vonatkozó fejlesztési irányok
- p. Gyermekek- és ifjúságvédelem fejlesztésével kapcsolatos célkitűzések
- q. Közművelődés, kultúra és sporttevékenységek támogatásának tervei a 2015-2020 közötti időszakra vonatkozóan
- r. Etnikai kisebbség helyzetének javítására vonatkozó főbb célkitűzések

6. A hajdúszoboszlói településüzemeltetéssel kapcsolatos alapkérdések és feladatok 2015-2020 között (alapelvek, elérendő célok, a feladatellátás szervezeti keretei, a bevont/bevonandó partnerek és a képviselő-testület évenként ismétlődő feladatai a településüzemeltetés tárgykörében)

7. A gazdasági program végrehajtásának pénzügyi vonzata

- a. Kiadások – a normál költségvetési kiadásokon felüli intézkedések (becsült) költségvonzata (egyszeri és folyamatos költségelemek)
- b. Bevételek tervezése – az előző pontban leírt kiadások fedezetéül szolgáló azon pénzáramok, melyek a program megvalósításából származnak
- c. Megtakarítható kiadások – a program végrehajtásának következményeként kiadás-megtakarítás formájában jelentkező hasznok, melyek a 7.a) pontban kifejtett kiadások fedezetéül szolgálhatnak

8. Hajdúszoboszló gazdasági programjának és 2015-2020 közötti éves költségvetéseinek összekapcsolása

- a. A gazdasági programban vázolt célok megvalósításának évenkénti ütemezése
- b. A gazdasági programból következő intézkedések becsült forrásigényének beépítése a költségvetésbe az évenkénti tervezési folyamat során
- c. Gördülő tervezés, a gazdasági program megvalósítása nyomán várható bevételek és kiadások felülvizsgálata, tervek aktualizálása

9. A gazdasági program megvalósításához szükséges források szerkezete, azok biztosításával kapcsolatban jelentkező feladatok

- a. Éves költségvetés keretében feladatfinanszírozott elemek
- b. Saját bevételek növelésének lehetőségei

- c. Költségvetési támogatások növelésének, maximalizálásának lehetőségei
- d. Vagyonelemek hasznosításából elérhető többlet
- e. Önkormányzati befektetések hasznainak felülvizsgálata, növelésének lehetőségei
- f. Pályázati források bevonása
- g. Hitelfelvételi kockázatok elemzése esetleges jövőbeni hitelfelvételek esetén